Ao. 1858. Zaturdag

No. 64. 29 Mei.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 26 Mei 1858.

Bij Gouvernements resolutie dd. 25 dezer maand No. 2, zijn onder de nadere goedkeuring des Konings:

1o. de heer P. Maij, wegens vertrek uit de divisie *boven Commewijne*, eervol ontslagen als 1e. Luitenant dier divisie, en

2o. In opgemelde divisie benoemd:

tot *Burger Kapitein*, de 1e. Luitenant J. C. Ellis;

tot 1*e. Luitenant*, de 2e. Luitenant T. de Niefeld;

en tot 2*e. Luitenants*, de oud 2e. Luitenant J. Reinking, en de Adjudant Onder Officier A. F. Lissone.

De Gouvernements- Secretaris,
E. A. van EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 26 Mei 1858.

Bij Gouvernements resolutie, dd. 25 dezer maand No. 7, is:

1o. Provisioneel en onder nadere goedkeuring des Konings tot *Lid van den Kolonialen Raad* benoemd, de Heer T. J. EijkenSluijters; en zijn:

2o. De Leden van den Kolonialen Raad A. H. F. J. Kennedij en W. E. Ruhmann *eervol* ontheven van de waarneming der Heemraadschappen in de divisien *boven Commewijne* en *beneden Commewijne*, welke beiden opgedragen zijn aan den Heer T. J. Eijken Sluijters.

De Gouvernements Secretaris,
E. A. van EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.

27 Mei. Van het slavenkind *Charlotte*, geboren in 1858, dochter van *Merij*, toebehoorende voor den vrijdom aan L. F. T. Schmidt zich teekenende L. Schmidt.

» » Van de slavin *Amalia* of *Michilla*, geboren in 1802; wier moedersnaam onbekend is, toebehoorende aan J. L. C. Temmens.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van EMDEN.

Eerste Afkondiging.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 28 Mei 1858.

(6636) Ten verzoeke van Henricus van Sijst, wordt van zijn voorgenomen vertrek uit de Kolonie aankondiging gedaan.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van EMDEN.

Transport.

(6635) Den 26 Mei 1858. D. P. Becker in relatie als moeder en exnatura Voogdes over hare minderjarige kinderen met namen M. F. Becker, J. M. Becker, J. C. C. Reijeg en A. J. Reijeg, aan J. C. Hartman als in huwelijk hebbende M. A. E. Treheen, van het Erf met de daaropstaande Gebouwen aan de *Grave of Soldaten Straat*, N. W. La. B No. 33, O. W. La. D No. 67.

Paramaribo, den 26 Mei 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI van GEFFEN.

Transport.

(6637) Den 28sten Mei 1858. B. Stolk als moeder en voogdes van haren minderjarigen zoon E. Stolk, aan B. Stolk als moeder en voogdes van haren minderjarigen zoon J. N. Stolk en voor hare nog te verkrijgene kinderen, van het Huis en Erf aan de *Flottenbrug straat*, of *Wanica straat* N. W. La. F. No. 146*b* O. W. La. D No. 81*b*.

Paramaribo, den 28 Mei 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI van GEFFEN.

Transport.

Den 28sten Mei 1858. De Exploicteur aan het Gouvernement dezer Kolonie, van den verlaten grond *Mon Plaisir*, gelegen aan het pad van *Wanica*, divisie *Para*.

Paramaribo, den 28 Mei 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI van GEFFEN.

[6384] De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie Suriname, zal op Vrijdag den 9n. Julij 1858, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

Een achtste aandeel in de Plantaadje **Concordia** cum annexis, aankomende Charles Elder, en

Een achtste aandeel in dezelve Plantaadje **Concordia** cum annexis, aankomende John Elder (nu boedel), gelegen aan de rivier *beneden Saramacca*.

Paramaribo, den 28 Mei 1858.
SIMON ABENDANON Sz.

Beschouwingen over de Rijstcultuur op Java.

(Vervolg en slot van ons vorig No.)

De door mij bedoelde kleine molens zullen echter, door dat zij meer in de nabijheid hunner velden, dus onder hun bereik, geplaatst kunnen worden, *alles voor zich hebben* om den Javaan aan te moedigen zijne rijst te laten pellen en de voordeelen die hem daaruit zullen toekomen, te genieten.

De molens, zoo als ik die bedoel, zijn van dien aard en constructie, dat zij gemakkelijk te behandelen en aan zeer weinig reparatie blootgesteld zullen zijn. De daarbij benoodigde gebouwen zullen mede niet kostbaar wezen en uit bamboes met atap, zamengesteld kunnen worden.

De ondervolgende berekeningen zullen duidelijk de voordeelen aantoonen, die eene invoering van dusdanige molens zullen aanbrengen.

Bij ondervinding is gebleken, dat 1200 picols of 75.000 kilos paddie, tegenwoordig op Java 700 picols of 43.750 kilos rijst uitleveren; wordt deze rijst nu naar Nederland uitgevoerd, dan moet die, alvorens alhier in den handel te kunnen worden gebragt, nog eens overgepeld worden en verliest op nieuw 50 picols of 3125 kilo.

Met de door mij voorgestelde pelmolens, alhier vervaardigd, zal men de volgende resultaten bekomen:

Van 1200 picols a 62½ kilo het picol, is 75,000 kilo paddie, verkrijgt men 760 pikols rijst 1ste kwaliteit a 62½ kilo per picol, is 47,500 kilo
80 picols 2de kwaliteit is 5,000 »

52,500 kilo.

en 100 picols meel,

dat is eene meerdere opbrengst van 140 picols of 8750 kilo rijst op de 1200 picols paddie, behalve nog 100 picols, of 6250 kilos meel, zeer geschikt tot voeder voor beesten en alhier ter waarde van ongeveer *f* 6 a 7 de 100 kilos en van betere hoedanigheid dan de zoogenaamde dedak, bestaande op Java uit meel vermengd met fijn gestampte doppen; uit dit meel zoude ook met veel voordeel alcohol gestookt kunnen worden, als men niet alles voor vee-voeder mogt kunnen verbruiken.

Volgens het Regeringsverslag over 1855 hebben

Java en Madura in dat jaar 29,000,000 pic. paddie opgebragt, die op de gewone wijze gepeld 16,916,667 pic. slechte kwaliteit rijst zullen hebben opgeleverd. Dezelfde hoeveelheid, gepeld wordende volgens het door mij aangegeven sijsteem, zal men verkrijgen

aan rijst 1ste kwaliteit		18,366,667 pic.
» 2de	»	1,933,333 »
te zamen		20,300,000 pic.

zijnde 3,383,333 picols meer dan men nu ontvangt, door de paddie te stampen; behalve nog, dat de *door pelling* verkregen 18,366,667 picols eerste kwaliteit *heele korrels* en dus van hooger waarde zullen zijn voor den uitvoer, die nu reeds de volgende hoeveelheid heeft bedragen:

In 1856 naar Europa en Amerika	823,678 picols.
» » » O. I. havens	216,308 »
» » door de Handel-Maatsch.	12,000 »
Te zamen	1,051,986 picols.
In 1857 naar Europa en Amerika	620,360 picols.
» » » O. I. havens	970,497 »
» » door de Handel-Maatsch.	17,888 »
Te zamen	1,608,745 picols.

Telt men bij de reeds aangetoonde voordeelen nog *die*, welke de bedoelde molens, door de pelling van een gedeelte van het koffijproduct, op de wijze zoo als reeds vroeger door mij is betoogd, zullen aanbrengen, en berekent men tevens hoezeer de arbeid der Javanen voor deze laatste cultuur zal verligt worden, dan zal men mij gaarne toegeven, dat eene invoering van de aangegeven rijstpelmolens, hoogstbelangrijke resultaten zouden opleveren.

Het is nogthans eene waarheid, dat die molens niet op alle plaatsen over geheel Java, even goed zouden werken, daar zij in vele streken van de gebergten, door dat de rijstvelden er niet zoo aaneengeschakeld maar verspreid en uiteen liggen, te weinig paddie ter pelling zouden ontvangen om voordeelen te kunnen geven; evenwel zoude men voor *die* plaatsen, eene kleinere soort molen, bijv. ter waarde van *f* 3 à 5000 kunnen doen vervaardigen.

Om echter de voordeelen zoo *laag mogelijk* te stellen, die uit de opvolging van het door mij aangegeven sijstema zullen voortvloeijen, ten einde van geene overdrijving beschuldigd te worden, wil ik aannemen, dat *niet meer dan twee derde* van den *geheelen paddie- en koffijoogst*, door dit stelsel van pelling gebaat zal worden.

Volgens dezen maatstaf, zal de te verkrijgen meerdere opbrengst van het rijstproduct in geldswaarde, naar onderstaande berekening de volgende zijn.

Wij hebben gezien, dat door behoorlijk ingerigte pelmolens, van 29 millioen picols paddie zal verkregen worden:

Aan rijst 1ste kwaliteit		18,366,667 picols.
» » 2de	»	1,933,333 »
Te zamen		20,300,000 picols.

Dit is alzoo 3,383,333 picols rijst meer, dan men verkrijgt door de paddie op de nu nog gebruikelijke wijze te stampen, berekend tegen f 4 de picol, is . . . f 13,533,332.—

Voor meerdere waarde als 1ste kwaliteit a 50 centen per picol, van 18,366,667 picols, bedraagt » 9,183,333.50

Voor uitgaande regten van de 3,383,333 picols meerdere opbrengst, die uitgevoerd zullen worden a 10 centen per picol . . . f 338.333.30

f 20,354,998.80

Hiervan af de globale kosten van pelling, berekend tegen 25 centen per picol, voor 29,000,000 pic. paddie » 7,250,000.—

f 15,804,998.80

Hiervan af een derde, omdat ik in principe aangenomen heb, dat slechts twee derde van het geheele rijstproduct, met het door mij voorgestelde sijsteem van pelling, gebaat zal kunnen worden . » 5,268,331.93

Gezamenlijk bedrag der voordeelen, die uit eene invoering van de door mij bedoelde rijstpelmolens zullen voortvloeijen . f 10,536,665.87

De gemiddelde prijs van *f* 4 de picol en 50 centen meer voor betere of *eerste* kwaliteit, is zeer laag gesteld; de eerste heb ik berekend naar den gemiddelden prijs der paddie, die de regering zelve over 1850 tot en met 1854, voor waarde van dat product heeft aangegeven, echter heeft de rijst in de laatste 15 jaren, van *f* 5 tot 6 en soms *f* 7 gegolden. De laatste zal men evenmin te hoog gewaardeerd vinden, als men slechts in aanmerking neemt, dat voor betere soort hier te lande zeker meer dan *f* 1 hooger prijs zal te bedingen zijn en het verschil van kwaliteit op Java nu reeds ruim 50 centen bedraagt, terwijl de kosten voor pelloon a 25 centen voor de picol paddie zeer ruim is genomen.

De voordeelen welke van eene betere pelling der koffij te behalen zijn; zal ik thans buiten berekening laten, maar zullen mede zeer aanzienlijk wezen, als men slechts in aanmerking neemt dat volgens verklaring, van den makelaar Heinzen, koffij in 1838 door den Heer Ochsner alhier gepeld $4\frac{1}{2}$ a 5 centen per pond, *meer* waarde had, dan koffij van dezelfde soort en oogst op Java gestampt.

Het resultaat van deze mijne beschouwingen over de rijst cultuur op Java is alzoo: » Indien het gouvernement *wil*, dat die cultuur zal verbeterd worden en opleveren datgene waarvoor zij vatbaar is, zullen daartoe de volgende maatregelen leiden, welke tevens kunnen strekken tot verbetering der surveillance over de andere cultures, waardoor die mede productiever zullen worden."

1o. Zal, zoo als ik reeds bij een vorig artikel, » *Aan te brengen verbeteringen in de gouvernements koffij cultuur op Java*," heb gezegd, het corps der ambtenaren voor de landelijke inkomsten, belangrijk vermeerderd dienen te worden."

2o. Zullen de bestaande voorschriften voor de rijst cultuur, door deskundigen, naar de opgedane ondervinding gewijzigd, en zoo ingerigt behooren te worden, dat zij kunnen worden nagekomen.

3o. Zal men jaarlijks een goed bedrag beschikbaar moeten stellen, om bestaande waterleidingen te verbeteren en nieuwe kanalen te doen graven, ten einde reeds bebouwd wordende velden, beter en doelmatiger te inonderen en nu nog woeste en onbebouwde gronden in bebouwing te brengen en vruchtbaar te maken.

4o. Zullen voor die velden, welke te veel water ontvangen, zoodanige waterloozingen worden gemaakt, dat men het water ten allen tijde in zijne magt heeft.

5o. Zal men met de vruchtbaarmaking van schrale gronden door dierlijke mestspecie en met eene verwisseling van zaden, uit andere landen herkomstig proeven nemen.

6o. Zullen al de rijstvelden, zoo veel mogelijk gemeten en onder een vasten maatstaf worden gebragt, om daardoor de landrenten regelmatiger te doen werken en meer gelijk te doen drukken. En

7o. Zullen de door mij aangegeven pelmolens tot pelling der paddie volgens het door den heer Ochsner te Turin ingevoerde sijsteem zoodra mogelijk worden opgerigt.

Indien de regering mogt kunnen besluiten, met ééne residentie op Java, waar beide producten geproduceerd worden, aanvankelijk eene proef met bedoelde pelmolens te nemen, waarmede in elk geval geene schatten verloren kunnen gaan, zelfs niet in geval men nog mogt willen onderstellen, dat deze zaak aan verlies zou kunnen onderhevig zijn, dan ben ik gaarne bereid, onder verbetering, aan te geven, hoedanig naar mijne wijze van zien, deze pelling tot stand zal dienen gebragt te worden, voornamelijk met het oog op de volle vrijheid die de Javaan over dit zijn product zal moeten blijven behouden.

Amsterdam, den 27 Maart 1858.

E. H. van Vlissingen.

De Wet op het Lager Onderwijs.

Weinige onderwerpen hebben in den jongsten tijd meer de algemeene belangstelling opgewekt dan die der wettelijke regeling van het volksonderwijs.

Evenzeer als het volksonderwijs eene zaak behoort te zijn, die ieder weldenkende ter harte gaat, evenzeer behooren de *beginselen* en *regelen*, die het beheerschen, aan niemand geheel onbekend te blijven.

Wij willen daarom aan onze lezers van een en ander eenige denkbeelden geven.

De grondwet van 1848 had als hoofdbeginsel voor de wettelijke regeling van het openbaar onderwijs aangenomen, dat dit *vrij* zoude zijn, behoudens, voor zoo ver het middelbaar en lager onderwijs betreft, het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers: verder, dat er overal in het rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs zoude worden gegeven; eindelijk, dat de inrigting van dat openbaar onderwijs met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen zoude worden geregeld.

De *vrijheid* van onderwijs bestaat nu in de bevoegdheid van elk, om bijzonder schoolonderwijs of huisonderwijs te geven en een of meerdere vakken, mits hij den *vereischten leeftijd* bereikt, eene behoorlijke *acte van bekwaamheid* verkregen, en een getuigschrift van *goed zedelijk gedrag* overgelegd hebbe.

De *leeftijd* om als huisonderwijzer of onderwijzeres te mogen optreden, is die van 18 jaren; om zich als hoofdonderwijzer of onderwijzeres neder te zetten, die van 23 jaren.

De *acten van bekwaamheid* worden voor een of meer vakken verkregen door het afleggen van een examen voor eene commissie van schoolopzieners, die hiertoe tweemalen 's jaars in elke provincie zitting neemt.

Het bewijs van *zedelijk gedrag* wordt ten slotte afgegeven door het dagelijksch bestuur

der gemeente of van de gemeenten, waar de onderwijzer gedurende de twee laatste jaren heeft gewoond.

Het schoolonderwijs op alle bijzondere en openbare scholen is daarenboven ten allen tijde onderworpen aan het toezigt der plaatselijke schoolcommissien, der schoolopzieners en inspecteurs, die daarin steeds vrijen toegang hebben, en aan wie alle verlangde inlichtingen omtrent school en onderwijs moeten verstrekt worden. Dit toezigt is er echter geenszins bestemd, om de vrijheid van onderwijs te beperken, maar moet zich hierbij bepalen, om de verspreiding van leeringen, strijdig met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten des lands, tegen te gaan. Het beginsel der vrijheid, hier gehuldigd, is dit, dat elkeen, die voldoet aan de drie genoemde vereischten en zich van onzedelijke of rustverstorende leeringen onthoudt, op *de bijzondere school* of in het *bijzonder onderwijs* alles leeren kan, wat naar zijne overtuiging waar en nuttig is. Zoo kan dan ook de *bijzondere school* gemakkelijk eene dusgenaamde *Secteschool* worden, dat is eene zoodanige, waarin aan de jeugd een bepaald leerstellig godsdienstig onderwijs wordt gegeven.

Naarmate het blijken mogt, dat men althans in sommige streken van ons vaderland meer waarde hechtte aan scheiding tusschen Protestanten en Catholieken, of tusschen verschillende secten der Protestanten onderling, en men meent dit reeds aan de jeugd te moeten inprenten; naarmate men de overtuiging koestert, dat eene bepaalde godsdienstige rigting in alle takken van het lager onderwijs moet zigtbaar zijn, of de godsdienstleer daarbij een meer overwegend bestanddeel moet uitmaken, zal het stelsel der *bijzondere* scholen ongetwijfeld toepassing vinden, en staat, bij de toepassing van het beginsel der vrijheid van onderwijs, niets daartegen in den weg, dan geldelijke bezwaren. De *bijzondere school* toch moet van eigen middelen bestaan, terwijl de *openbare* uit gemeente- of staats middelen onderhouden wordt.

Wij zien hierdoor echter geenszins de onmogelijkheid van het bestaan der eersten uitgesproken. Waar het een deel der bevolking waarlijk ernst is, datgene te bezitten, wat zij als het hoogste goed beschouwt, en waarvan zij het toekomstige wel of wee des vaderlands afhankelijk rekent, zal zij zich gewillig ook zware geldelijke offers getroosten. Het is haar pligt, zich hierin niet achterlijk te betoonen. Wij voor ons koesteren de overtuiging, dat zij daarin ook niet in gebreke zal bevonden worden. Klaagt men nu echter, dat zoo doende de *bijzondere school* toch achter staat bij de *openbare*, zoo gelooven wij dat dit even weinig te ontkennen valt, als dat zulks een noodwendig gevolg is van de beginselen voor ons volksonderwijs aangenomen.

Nevens het beginsel der *vrijheid* van onderwijs toch is dat aangenomen van *voldoend onderwijs van overheidswege*. Er moest dus nevens de *bijzondere*, ook eene *openbare school* zijn, nevens het bijzonder ook een openbaar onderwijs. Dit laatste moet echter, gelijk het woord reeds aanduidt, voor allen, voor het geheele volk openstaan, en zal dit in waarheid kunnen zijn, zoo moet daarbij wel alles vermeden worden, wat aan iemand gegronde reden tot aanstoot of ergernis zoude kunnen geven. Dit komt ons zoo duidelijk voor, dat men zich daarbij niet eens behoeft te beroepen op de scheiding, die ook bij ons heerscht tusschen kerk en staat, noch ook op gelijkheid van alle godsdienstige gezindheden voor de wet. Wat bruikbaar zal zijn voor allen, moet noodwendig blijven bij het algemeene, door allen erkende, door allen steeds gehuldigde en vereerde. En waar zoude men dit beter uitgedrukt vinden, dan in hetgeen zich geschiedkundig in het volksleven ontwikkeld heeft? Hoe gebrekkig ook en in vele opzigten verdonkerd, mogen wij echter zeggen, dat *godsdienstzin* aan onze natie niet vreemd is, dat haar grootste deel daarop prijs stelt, terwijl wij met dankbaarheid erkennen in een *Christenstaat* te leven, wiens eigenaardig kenmerk ook wel dit zal zijn, dat daarin de beginselen van Christelijke deugd en zedekunde in alle kringen en onder de volgers van alle godsdienstige gezindheden meer of minder zijn doorgedrongen, ja, de band zijn geworden, die het geheele staatsleven te zamen houdt. Van deze omstandigheid heeft de wetgever partij getrokken voor de *openbare school*, en hij deed daaraan wel. Op de *openbare school* wordt het onderwijs voortaan, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle *Christelijke* en maatschappelijke deugden. De onderwijzer onthoudt zich daarbij van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strijdig zoude zijn met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden. Door de openlijke erkenning alzoo, dat het onderwijs eene opleiding tot *christelijke deugdbetrachting* is, wordt aan het Nederlandsche volk de verzekering gegeven, dat het *rationalismus*, 't welk alle deugd als uitvloeisel onzer rede wil erkend hebben, even vreemd daaraan blijft, als het *materialismus*, dat alle deugd wegcijfert en loochent, door haar alleen toe te schrijven aan zekere conformatie van het hersen- en zenuw-gestel. Maar daardoor wordt ook een krachtige steun aan den onderwijzer geschonken, op wiens persoonlijkheid in de volksschool ten slotte toch alles aankomt. Gelijk toch de onderwijzer is, zoo is ook de school. Is deze nu een opregt *Christen*, zoo kan men van die opleiding tot *Christelijke* deugden veel goeds verwachten, want hij zal ook *zonder woord* door Christelijke liefde, door voorbeeld en Christelijke wandel de harten der kinderen voor het Koningrijk Gods winnen. Dit kan hij doen op de school zelve, door de kinderen van Christenen in het algemeen op hunne roeping te wijzen, juist als kinderen van *Christenen*, om zich als zoodanig te betoonen. Dat zou hij, zij het ook minder krachtig, kunnen doen door de kinderen van *Israëliten* te wijzen op hunne roeping als kinderen Abrahams, geroepen om te wandelen in de voetstappen van het geloof huns vaders. Zoodanig onderwijzer kan ter opwekking tot Christelijke deugsbetrachting, wijzen op het eenig gebod in het Nieuwe Testament, dat den geheelen kinderpligt omvat, waar tot de kinderen zelven gezegd wordt: »Gij kinderen zijt uwen ouderen gehoorzaam, want dit is den Heere welbehagelijk."

En nu het *gebed* op de openbare school. Indien men er ook bezwaar in vond, daarbij uitdrukkelijk den naam van *Christus* te bezigen, men bedenke toch, dat het noemen van dien naam in het gebed, dat gebed, toch wel niet tot een *Christelijk* maakt. Men lette slechts op het model van alle gebeden, ons door den Heer zelven gegeven! En nu het lezen van den *Bijbel*! Waar niemand er zich tegen verzet, kan het op de *openbare* school geschieden: waar er voor Catholieke kinderen bezwaar in bestaat mag het geen plaats hebben. Maar wordt daarmede nu Gods Woord ten eenenmale van de school geweerd en de opvoeding in eene *heidensche* veranderd, zoo als men de goede gemeente poogde diets te maken? Dat is kwade trouw en belagchelijke overdrijving! of zoude niet het Woord van God, ook onder andere vormen en welligt nog met beter gevolg aan de kinderlijke gemoederen kunnen worden ingescherpt? Is er buitendien nog niet voor Protestantsche ouders, die op het bijbellezen prijs stellen, de uitweg geopend, dit van den onderwijzer te vragen in afzonderlijke uren, buiten den schooltijd, waartoe de school de gelegenheid aanbiedt?

Ziedaar door een man van erkende Christelijke beginselen, door een godvruchtig man, de heer van der Bruggen, ook naar onze gedachte op alles afdoende wijze aangetoond, dat de *openbare school* onder een goeden, *Christelijk gezinden* onderwijzer eene school zal zijn, waarin het Nederlandsche volk gerust zijne kinderen kan zenden, ook om in de vreeze des Heeren en in de betrachting van Christendeugd te worden opgevoed. Het zal daarenboven eene school zijn, waar, bij de erkentenis en aankweeking van het *eene noodige*, buitengesloten worden die vele verscheidenheden, die tot botsing en strijd voeren moeten. De *openbare school* zal de band der eendragt onder de kinderen van hetzelde vaderland aankweeken; de *bijzondere school* daarentegen, door het vroegtijdig inscherpen van geschilpunten tot verwijdering, tot liefdelooze veroordeeling en tweedragt voeren.

Moge ons volk dit wel inzien en de *openbare school* op hare juiste waarde schatten. Het kan zulks te eerder doen, omdat die openbare school in de toekomst weinig anders zijn *zal*, dan zij in de laatste vijftig jaren en tot dusverre steeds *geweest is*. Hoe zoude menige petitionaris tegen de aangenomen wet— wanneer hij op onze vraag had moeten erkennen, dat hij zich met dankbaarheid herinnerde aan het onderwijs door hem zelven of door zijne kinderen op voortreffelijke scholen genoten — verbaasd staan, bij het vernemen der eenvoudige waarheid, dat in de eigenlijke beginselen van het toen genoten onderwijs, en in de nieuwe wet voor de toekomst aangenomen, geene wezenlijke veranderingen gemaakt werden! En toch heeft hij en hebben duizenden met hem daarvoor de grootste vrees gekoesterd. Dit zijn de nadeelen van het zien door de oogen van anderen en het blindelings hechten aan de beweringen van partijmannen. *(Wordt vervolgd.)*

Onder de wetsontwerpen, welke nog in de tegenwoordige zitting in behandeling zullen komen, bevindt zich dit betrekkelijk den aanleg van waterwerken ter beveiliging tegen overstroomingen. Tengevolge van de aanzienlijke schade, welke in het jaar 1856 in de dalen der Rhone, Loire en Garonne geleden is, werden reeds 20 millioen voor waterwerken toegestaan, en er zullen nog 6 millioen benoodigd zijn, om die werken te voltooijen. Men wil zich echter niet alleen tot de meest dringende werken bepalen. De nieuwe plannen, welke aan den Keizer betrekkelijk den aanleg van waterwerken zijn ingediend, hebben, volgens het aan den *Nord* uit Parijs medegedeelde rapport van den minister van openbare werken, betrekking op de vier dalen der Loire, Rhone, Garonne en der Seine; de totale kosten voor deze werken zijn op 32 millioen geraamd, waarvan 8 voor het dal der Loire, 20 voor dat der Rhone, 3 voor dat der Garonne en 1 millioen voor dat der Seine gebruikt zullen worden. Daar de staat door het besteden dier eerste 26 millioen voor de dringendste waterwerken gezorgd heeft, zullen de stads- en dorps-gemeenten moeten dragen in de kosten der nieuwe werken, elk naar gelang van het nut, dat zij van dezelve hebben.

De tegenwoordige staatkundige gesteldheid van het Russische keizerrijk trekt bijzonder de aandacht der Poolsche dagbladen

tot zich. Zoo las men onlangs in de courant van Posen: »De ommekeer en hervorming van het geheele staatkundige en maatschappelijke leven, welke in dezen staat van 70 millioen zielen begonnen is, is zonder twijfel de gewigtigste gebeurtenis van den tegenwoordigen tijd De natie is uit eenen langdurigen slaap ontwaakt, en overal vertoont zich een wakker leven en werken. Alle standen der maatschappij beginnen naar onbepaalde nog donkere doeleinden te streven; ieder verlangt naar verandering, naar hervorming, welke hij echter noch tot een duidelijk begrip, noch in eenen bepaalden vorm gebragt heeft, en deze pogingen stemmen daarenboven met elkander geenszins overeen. De regering wil hervormingen en verbeteringen; doch hare pogingen loopen gedeeltelijk nog in het onbepaalde uit. De aristocratie verlangt meerdere deelneming aan de regering, en een dergelijk streven openbaart zich bij den burgerstand; ja de boeren vorderen nu en dan reeds vrij luid niet alleen de opheffing der lijfeigenschap, maar ook de toekenning van eigendom. In andere streken, waar de boeren zich stil houden, verheffen de andere standen hunne stemmen ten behoeve van zoodanige hervorming der betrekkingen van den boerenstand, en wel uit vrees voor de hoogst gevaarlijke schokken, welke het uitstel dezer hervorming noodwendig ten gevolge zou hebben. Behalve deze strijd is er nog een andere niet minder levendige aan den gang, namelijk de strijd der aanhangers van het oude, door de regering verlaten stelsel tegen den nieuwen staat van zaken. Zoo is het overal aan het gisten."

Hoezeer vroeger het vermoeden sterk gevestigd was, dat vele ambtenaren zich aan bedrog en knevelarijen schuldig maakten, kwamen er echter zelden bijzonderheden van aan het licht, omdat de drukpers aan banden lag. Een ontdekt misbruik van gezag ter kennis van de overheid te brengen, was gewoonlijk niet alleen vruchteloos, maar ging bovendien met het grootste gevaar gepaard, want de aangeklaagde beambte wist dan dikwijls middelen genoeg om den beschuldiger wegens valsche aanklagte of wegens eenig ander vergrijp te doen vervolgen, of hem voor de toekomst onschadelijk te maken. Een sterk voorbeeld kan dit thans bewijzen. Een koopman, Rosengold genaamd, had erge misbruiken bekend gemaakt, en was deswege, opdat hij iets dergelijks niet meer in de hersens zou kunnen krijgen, gevangen gezet. Na gedurende twaalf jaren geheel onschuldig in den kerker te zijn geweest, verwierf hij eerst bij de algemeene kroonings-amnestie, de vrijheid weder. De ongelukkige man bragt toen zijne zaak voor het geregt, en dit gelastte eene revisie van het proces, waaruit zijne onschuld volkomen blijkbaar werd Die oorzaak van zijne mishandeling waren, zijn overleden, en konden dus niet meer gestraft worden; maar Keizer Alexander II van het geval onderrigt, heeft goedgevonden, de onschuld des mans, bij ukase, openlijk te verkondigen en hem tevens het eereburgerregt te verleenen.

Burgerlijke Stand.

Van den 20sten tot den 26sten Mei, zijn ingeschreven, als overleden:

Den 21sten, Abraham Gilles van Sitteren, Echtg. van Rozetta Henriette van Sitteren, 55 jaren.— Den 22sten, Wilhelm Wild, 23 jaren, jager 2e. klasse.— Den 23, Jan Henrij Hoen, 18 jaren en 9 m.— Den 24, Eduard Alexander Dijkman, 4½ m.— Idem, Antje Anthoinette van Halthide, 83 jaren. Den 25, Vlake, vroeger gend. Sipion, gepasporteerde Guide, . . jaren. Den 26, Anna Cornelia, d an Cornelis Laurents Aart van Vollevelde en van Anna Geertruida Majkels, 6 jaren. Idem, Jeanne Françoise, dochter van Jacobus de Jong en van Henriette Geertruida Wood, 4 jaren Idem, Frederik Eduard Gilius, zoon van Hendrik Wilhelm Kuster en van Eduarda Louisa Christina Slengarde, 8 maanden en 1 dag. Idem, Egbert Anthonij, zoon van Johan Willem Gerding en van Anna Charlotte Olivier, 1 jaar en 1 maand.

Scheepvaart.

UITGEKLAARD.

Den 26sten dezer, het schip *Johannes Hermannus*, kapt. J. B. Wijgers, naar Amsterdam, lading: 59 vaten en 88 balen heele Koffij 49,840 pond, 6 vaten gebroken dito 2,805 pond, 24 balen schoone Katoen 8,160 pond, 470 balen Kakao 70,545 pond, 19 pies inl. Hout, 29 pies inl. Planken, 383 pond oud Koper en een partij oud IJzer.

Idem, de Eng. schoener *Brillant*, kapt. J. T. Horton, lading: uit het Entrepot 26 roode kelders Genever.

Idem, de Eng. schoener *Scallop*, kapt. J. J. Heijliger, lading: 15 balen schoone Katoen 4,685 pond, en voor exportatie 20 Hammen en 10 balen Rijst. Beiden naar Demerarij.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Anna Lena, kapt. C. Zaal, adres bij J. H. Zaal. Sluit Ultimo dezer.

Mina, kapt. Cupido, adres bij M. M. Curiel. *Sluit 12 Junij e. k.*

Juno, kapt. Rosberger, adres bij M. M. Curiel.

Willem Eduard, kapt. H. D. van Wijk Jr., adres bij J. G. Fonseca Fz.

Maximilian, kapt. W. B. Schil, adres bij J. M. Polak.

Compagnie, kapt. Kuiper, adres bij J. C. Oosterbaan.

Equator, kapt. Nieuwenhuijs, adres bij M. M. Curiel.

Triton, kapt. Duinker, adres bij J. Gisius.

ADVERTENTIEN.

(6568) Aangebragt per de laatst gearriveerde schepen en te bekomen bij

P. DE PINA:

Jenever, witte en Cognac Brandewijn, Roode Wijn per oxhoofd en per douzijn, Madera Wijn, Bier, zwarte THEE, Banket, Bitterkoekjes en differente SUIKERGOED.

Paramaribo, den 28 Mei 1858.

Woonplaats: *Knuffelsgracht*, over den Heer A. F. NEUMANN.

H. J. A. VISSER

biedt te koop aan:

Diverse **Manufacturen**, als: wit, zwart, grijs, geel, gekeperd en geglansd *VOERING-KATOEN*, gebleekte en ongebleekte mans, jongens en kinder Sokken, 5/4 Jaconets Docken.

Een keurig assortiment Schotsche *HOEDEN-LINTEN* naar den laatsten smaak. Corsetveters, Watten, enz.

Voorts nog:

Extra Aardappelen, Roodewijn, Genever in halve fusten en kelders, **Sigaren** en Tabak in soorten. (6567)

(6682) Ontvangen per *Willem Eduard* en verkrijgbaar, mits tegen **Kontante Betaling**, bij

E. B. STUGER

aan den *Waterkant*, op den hoek van de *Oranje straat*:

BOTER, Z. M. en Leidsche KAZEN, Hammen, Saucijsjes, Worst, Rolpens, Rookspek, Patent Olie, 1e. kwaliteit Genever en Brandewijn in dubbele en enkele kelders, opregte HAVANNAH **SIGAREN** van gezochte merken, en ordinaire dito.

Hij is met eerste scheepsarrivementen nog vele andere GOEDEREN te wachten.

De Pillen van HOLLOWAY zijn het uitmuntendste middel voor ongesteldheid van maag en lever.

M. T., te Purmerend, was gedurende negentien jaren in een ellendigen toestand en een ware last voor zijne vrienden. Hij leed zoo sterk aan lever en maagziekte dat hij dikwijls weken lang het bed niet kon verlaten. Alle geneeskundige hulp was vergeefs en hij hield eindelijk op dezelven interoepen. Negen weken geleden begon hij de Pillen van Hollowaij te gebruiken, en thans heeft hij aan professor Hollowaij geschreven, onder uitdrukking van zijn dankbaar gevoel, dat hij volmaakt hersteld is.

Deze **PILLEN** zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrug straat* à ƒ 3. (6683)

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . ƒ20—
voor zes maanden . » 11—
» drie » . . 6—
Voor elk afzonderlijk nommer der Courant . . . »—25
De prijs der Advertentien is per regol »—25